

זכויות נושאי מידע בדין הישראלי

עו"ד רבקי דב"ש

עמיתה בכירה במכון הישראלי למדיניות טכנולוגיה

נובמבר/2024

2	רקע	.1
2	הזכות ליידוע או קבלת הודעה	.2
2	2.1 חובות מכח החוק	
4	2.2 חובות מכח התקנות	
4	2.3 סנקציות צפויות	
5	2.4 היבטים השוואתיים	
5	3 - זכות העיון	
5	3.1 חובות מכח החוק	
5	3.2 חובות מכח התקנות	
6	3.3 סנקציות צפויות	
6	3.4 היבטים השוואתיים	
7	4 - זכות התיקון	4
7	4.1 חובות מכח החוק	
7	4.2 חובות מכח התקנות	
8	4.3 סנקציות צפויות	
8	4.4 היבטים השוואתיים	
8	5 - זכות / חובת המחיקה	5
8	5.1 חובות מכח החוק	
9	5.2 חובות מכח התקנות	
9	5.3 סנקציות צפויות	
10	5.4 היבטים השוואתיים	
11	6 - זכויות נוספות שאינן מצויות בחקיקה בישראל	6
12	7 - סיכום	7

עו"ד רבקי דב"ש, עמיתה בכירה

1. רקע

אחד מהעקרונות המרכזיים של חקיקת הגנת מידע אישי (data protection) היא השליטה של נושא המידע בניהול המידע אודותיו. השליטה המרכזית של נושא המידע היא בדרישת ההסכמה לשימוש במידע אודותיו. אולם, עם השתכללות היכולות בתחום עיבוד המידע, וההבנה כי הסכמה מודעת כשלעצמה אינה מקנה שליטה מספקת, התפתחו זכויות נושא המידע כחלק מדיני הגנת המידע האישי.

החוק הישראלי, שמקורו בשנת 1981, הקנה זכויות מצומצמות לנושא המידע. גם תיקון מספר 13 שאושר בכנסת לאחרונה, וייכנס לתוקף באוגוסט 2025, לא שינה מזכויות אלו באופן משמעותי. עם זאת, כחלק מהמאמץ לשמר את התאימות לפי ה-GDPR, ישראל אישרה את [תקנות הגנת הפרטיות](#) (הוראות לעניין מידע שהועבר לישראל מהאזור הכלכלי האירופי), תשפ"ג-2023 (להלן – התקנות או תקנות הגישור). בתקנות נוספו זכויות לנושאי מידע שמידע אודותם מצוי במאגר מידע שהגיע אליו מידע מהאזור הכלכלי האירופי (להלן – האזור). כלומר, מערך הזכויות הוחל על כל פריטי המידע המצויים במאגר ולא רק לאלו שמקורם מהאזור. הכניסה לתוקף של התקנות בוצעה בהדרגה. אולם החל מה-1 בינואר 2025 ההוראות בתקנות יחולו במלואן על כל מאגר שיש בו מידע מהאיזור.

בכך נוצרו בישראל שני מערכי זכויות מקבילות לנושאי מידע על פי החוק הישראלי.

מסמך זה מבקש לעשות סדר בזכויות נושאי המידע, במיוחד לקראת כניסתו לתוקף של תיקון מס' 13 באוגוסט 2025, שעשוי להיות זרז להגברת האכיפה המינהלית והפרטית בתחום.

כמן כן, על מנת להבין האם זכויות נושאי המידע תואמות את המקובל בעולם, השונונו במסמך זה גם את הזכויות המוענקות לנושא מידע בהסדר של האיחוד האירופי (ה-GDPR), וגם בהסדר המדינת המשמעותי ביותר בארה"ב, ההסדר בקליפורניה (ה-CCPA).

על מנת להבין את הרבדים השונים של הזכויות של נושאי המידע, זכויות המוקנות כח תקנות הגישור מסומנות ברקע כתום, ההשוואה ל-GDPR מסומנת בצבע ירוק, וההשוואה ל-CCPA מסומנת בצבע כחול.

2. הזכות ליידוע או קבלת הודעה

2.1 חובות מכח החוק

ההסדר הישראלי המעוגן בסעיף 11 לחוק קובע כי החובה למסור הודעה, מופנית לאדם ממנו התבקש המידע, ללא אבחנה האם האדם הוא נושא המידע או גורם שלישי. לחובה זו אין פטורים הכתובים בחוק. ההודעה בנוסח הקיים צריכה לכלול את המידע הבא –

"(1) אם חלה על אותו אדם חובה חוקית למסור את המידע, או שמסירת המידע תלויה ברצונו ובהסכמתו;

(2) המטרה אשר לשמה מבוקש המידע;

(3) למי יימסר המידע ומטרות המסירה."

בנוסף, בתיקון מס' 13 הוסיפו חובה להרחיב את ההודעה גם על המידע הבא –

(4) מה הן תוצאות אי הסכמת האדם למסירת המידע;

(5) שם בעל השליטה ודרכי ההתקשרות עמו;

(6) יידוע על קיומן של הזכות לעיון ומחיקה.¹

מסמך מדיניות של הרשות להגנת הפרטיות בנושא "**חובת יידוע במסגרת איסוף ושימוש במידע**" ניסה להסדיר חלק מהפערים שלשון החוק הקיים יצרה. ישנם שלוש נקודות מרכזיות במסמך זה –

1. **חובת ההודעה כרוכה בהסכמה.** עמדת הרשות היא שלא ניתן להסתפק במתן הודעה לאדם שלישי אליו נעשתה הפנייה אם האדם נושא המידע לא נתן הסכמתו למסירת המידע. סיטואציה כאמור אפשרית מנוסח החוק הקיים.
2. **היידוע צריך שיהיה בשפה ברורה ובהירה** על מנת שיעמוד בחובה מכח החוק.
3. **יידוע אגב שימוש במערכות מבוססות AI.** במקום בו נעשה שימוש במערכות לקבלת החלטות אוטומטיות או מערכות מבוססות AI, יש ליידע את האדם.

בנוסף החוק קובע גם כי במקום בו מתבצעת פנייה בדיוור ישיר על הפונה ליידע את נשוא הפנייה (סעיף 17(א) לחוק) –

- (1) הפנייה נעשתה כדיוור ישיר (על בסיס חתך מאפיין משותף);
- (2) הזכות של האדם להמחק מהמאגר לדיוור ישיר. בפרשנות של הרשות להגנת הפרטיות נקבע כי ככל שהדיוור מתבצע על בסיס מאגר הנדרש לפונה ונעשה בו שימוש לגיטימי, מחיקת המידע פירושה רק מחיקה מרשימות התפוצה על בסיס נעשתה הפניה.²
4. מקור המידע – מיהו בעל השליטה של המאגר על בסיסו בוצעה הפנייה, ומקורות המידע.

¹ לעניין זה יוער כי נוסח החוק מציין במפורש זכויות אלו במקום להשתמש בהגדרת סל דוגמת "זכויות מי שהמידע אודותיו". לפיכך, ככל שזכויות נושא המידע יורחבו בעתיד, יידרש גם תיקון של סעיף זה.

² הנחיית רשם מאגרי המידע 2/2017 בנושא "פרשנות ויישום הוראות חוק הגנת הפרטיות בעניין דיוור ישיר ושירותי דיוור ישיר"

ההסדר בתקנות הגישור מוסיף על חובת ההודעה, חובת יידוע על אודות העברת מידע מהאזור למאגר מידע בישראל. לחובה שנקבעה בתקנות, בניגוד לקיים בחובה מכח החוק ובדומה לקבוע ב-GDPR, נקבעו חריגים שבהתקיימם לא נדרש ליידע את נושא המידע אודות עיבוד המידע אודותיו. בתקנה 6(א) לתקנות נקבע כי למעט במקרים חריגים, בעל השליטה נדרש ליידע את נושא המידע, במישרין או בעקיפין, סמוך לאחר קבלת המידע ועד לחודש ממועד קבלת המידע מהאזור האירופי, את הדברים הבאים -

- (1) זהות בעל מאגר המידע ומנהל המאגר אליו הועבר המידע וכן המען ודרכי ההתקשרות עמו;
- (2) מטרת העברת המידע;
- (3) סוג המידע שהועבר;
- (4) קיומן של זכויות העיון, התיקון והמחיקה.

חובת יידוע זו חלה רק אם המידע מועבר מהאזור, בין אם נושא המידע הוא אזרח או תושב ישראל, ובין אם לאו. נוסף על חובת יידוע זו ישנה חובה החלה על בעל השליטה לגבי כלל נושאי המידע המצויים במאגר. ככל שישנה העברת מידע לצד שלישי, על בעל השליטה להודיע לנושא המידע, עד מועד העברת המידע, כי המידע הועבר לצד שלישי (תקנה 6(ב) לתקנות). ההודעה תכלול את הפרטים הבאים -

- (1) זהות ופרטי התקשרות של הצד השלישי או סוג הגורמים השלישיים אליהם מועבר המידע;
- (2) מטרת העברת המידע;
- (3) סוג המידע שיועבר;
- (4) קיומן של זכויות העיון, התיקון והמחיקה.

2.3 סנקציות צפויות

החל מכניסת תיקון מס' 13 לתוקף, הפרת הוראות סעיף 11 יכולות להיות עילה לתביעה אזרחית עם פיצויים לדוגמא בסך 10,000 ₪ (סעיף 15א) ולהטלת עיצום כספי (סעיף 23ב(ג)-(ד)). במקום בו נמסרו פרטים לא נכונים בהודעה במטרה להטעות, מדובר בעבירה פלילית שהעונש לצידה עומד על 3 שנים (סעיף 23ב לחוק).

גם על הפרת חובת היידוע מכח התקנות, ניתן להטיל עיצום כספי (סעיף 23ב(ט) ופריטים (3)-(4)) לחלק ב' בתוספת הרביעית).

בהשוואה נציין שההסדר ב-GDPR החובה לתת הודעה מתייחסת בנפרד למקרה בו המידע נאסף מנושא המידע (ס' 13) וכאשר המידע נאסף מגורם אחר (סעיף 14). היקף הנתונים שיש למסור לנושא המידע רחב מההסדר הקיים בישראל וכולל גם נתונים אודות פרטי ההתקשרות עם ה-DPO, מה הם האינטרסים הלגיטימיים של בעל השליטה לעיבוד מידע, תקופת השמירה או הקריטריונים לתקופת השמירה, שימוש בקבלת החלטות אוטומטיות, המשמעות של שימוש כאמור וההשלכות שלהן, ועוד. בנוסף, ישנו הסדר ספציפי במקום בו המידע נאסף מגורם שאינו נושא המידע (סעיף 14).

בהסדר בקליפורניה, קיימת גם חובת יידוע (סעיף 1798.100). היידוע מחויב להתקיים לפני איסוף המידע מנושא המידע. היקף הנתונים שיש למסור לנושא המידע רחב מהקיים בישראל וכולל נתונים כגון הקטגוריות של המידע שנאסף והמטרה לאיסוף קטגוריות אלו, משך הזמן בו יישמר המידע, ובאין זמן מוגדר – מה הן הנסיבות שבהתקיימותן המידע עוד נשמר.

3 - זכות העיון

3.1 חובות מכח החוק

ישנה זכות מוקנית לכל אדם לעיין במידע אודותיו המוחזק במאגר מידע, למעט במקום בו יש חיסיון מכח הדין (לרבות הלכה פסוקה). על פי הנחיות של הרשות הזכות חלה גם על הקלטות קול, וידיאו ומידע דיגיטלי נוסף (הנחיית רשם מאגרי המידע [1/2017](#)), וכן על הליכי מיון לעבודה (הנחיית רשם [2/2012](#)). ככל שהמידע מוחזק בידי אחר – בעל המאגר יפנה את המבקש למחזיק בציון מען המחזיק, ויורה בכתב למחזיק לאפשר את העיון המבוקש. אם הפנייה היתה קודם למחזיק, המחזיק נדרש לציון האם יש בידו מידע אודותיו, ולציון את שם בעל המאגר ומענו (סעיף 13א) מבחינת לשון החוק יש לאפשר את מימוש הזכות בשפה העברית, הערבית או האנגלית (סעיף 13ב).

עם זאת, הוראות החוק לא יחולו על מאגרים המצויים בידי גופים המנויים בסעיף 13(ה) ובהם: רשות בטחון, שב"ס, רשות המסים, מידע אודות חקירות אכיפת חוק של רשויות מוסמכות וכד'.

3.2 חובות מכח התקנות

תקנות הגנת הפרטיות (תנאים לעיון במידע וסדרי הדין בערעור על סירוב לבקשת עיון), תשמ"א-1981 מציינות את הפרוצדורות הכרוכות במימוש זכות העיון (להלן – תקנות העיון). בין היתר נקבע כי זכות העיון צריכה להיות בכתב, בחתימת יד המבקש או האפוסטרופוס (תקנה 1), שניתן להציג את המידע או להדפיסו (תקנה 2) ושעלות העיון היא 20 שקלים ישנים בלבד (קרי, בערך של היום – 20 אגורות) (תקנה 6).

למדיניות טכנולוגיה

מבחינת לוחות הזמנים נקבע כי המידע צריך להימסר בתוך 30 יום, אולם לרשם (כיום ראש הרשות) יש אפשרות להאריך ב-15 יום נוספים (תקנה 2(א)). בכלל יש להודיע על סירוב לעיין במידע תוך 21 יום, אלא אם ראש הרשות האריך את המועד ב-15 יום נוספים. אי מענה, ייחשב כסירוב למסירת המידע (תקנה 5). ערעור על אי מסירת המידע ניתן להגיש לבית משפט השלום באזור שיפוט המאגר, בתוך 30 יום (תקנה 8).

תקנות הגישור החדשות לא הקנו לנושא המידע זכויות עיון מורחבות על אלו הקיימים כבר בחקיקה הישראלית.

3.3 סנקציות צפויות

החל מכניסת תיקון מס' 13 לתוקף, הפרת הוראות סעיף 13 והתקנות מכוחו יכולות להיות עילה לתביעה אזרחית עם פיצויים לדוגמא בסך 10,000 ₪ (סעיף 15א) ולהטלת עיצום כספי בגובה של 15,000 ₪^ח (סעיף 23כו(ב)).

3.4 היבטים השוואתיים

בבחינת היקף זכות העיון ב-GDP (סעיף 15) עולה כי היקף המידע בו זכאי נושא המידע לעיין בו, רחב יותר. נוסף על העובדה שזכות העיון בהסדר האירופאי כולל מסירת עותק מהמידע למבקש, הזכות כוללת גם מתן עיון בנתונים הבאים:

- (1) האם נתונים אודות נושא המידע מעובדים;
- (2) מטרות עיבוד המידע אודותיו;
- (3) קטגוריות המידע המצויות אודותיו במאגר;
- (4) הנמענים או הקטגוריות של הנמענים שאליהם נחשף או ייחשף המידע, במיוחד נמענים במדינות שלישיות או בארגונים בינלאומיים ומקור הסמכות להעברה;
- (5) התקופה הצפויה עברה יאוחסנו הנתונים האישיים, או, אם לא ניתן, הקריטריונים ששימשו לקביעת תקופה זו;
- (6) זכויות נושא המידע;
- (7) מקור המידע, ככל שלא נאסף מנושא המידע;
- (8) האם נעשה שימוש במידע לקבלת החלטות אוטומטיות.

בנוסף, ה-GDP מכיר בזכות לניידות נתונים המרחיב את זכות העיון (סעיף 20). במקום בו המידע הגיע למעבד המידע מנושא המידע ובהסכמתו, והמידע מעובד באמצעים אוטומטיים, רשאי נושא המידע לקבל את המידע בפורמט קריא מכונה מובנה ונפוץ.

ב-CCPA הצרכן רשאי לבקש עד פעמיים בשנה, ללא תשלום, נתונים על הנושאים הבאים (סעיף 1798.110) –

- (1) קטגוריות המידע שנאסף על אותו צרכן;
- (2) קטגוריות המקורות שמהן נאסף המידע;
- (3) המטרה העסקית או המסחרית לאיסוף, מכירה או שיתוף מידע;
- (4) הקטגוריות של צדדים שלישיים שהעסק חושף בפניהם מידע;
- (5) המידע הספציפי שהעסק אסף לגבי אותו צרכן.

בנוסף לזכות העיון הכללית, ביחס לעסק שמוכר או מגלה את המידע על הצרכן, רשאי הצרכן לפנות אליו עד פעמיים בשנה (סעיף 1798.115) ולקבל נתונים אודות -

- (1) קטגוריות המידע שהעסק אסף על הצרכן;
- (2) קטגוריות המידע שהעסק העביר לגבי הצרכן והקטגוריות של הצדדים שלישיים אליהם המידע הועבר.

4 - זכות התיקון

4.1 חובות מכח החוק

סעיף 14(א) קובע כי "אדם שעייין במידע שעליו ומצא כי אינו נכון, שלם, ברור או מעודכן, רשאי לפנות לבעל מאגר המידע, ואם הוא תושב חוץ – למחזיק מאגר המידע, בבקשה לתקן את המידע או למוחקו."

מנוסח הסעיף משתמע שזכות התיקון נגזרת ומשלימה לזכות העיון, ומאפשרת תיקון מידע שאינו עדכני מבלי שיהיו לסעיף זה חריגים כגון שמטרת המאגר לשמר תיעוד מצב היסטורי. כמו כן, ההוראה הייחודית לתושב חוץ כמי שיכול לפנות למחזיק המאגר, אינו משקף תמונת מצב עדכנית בדבר היכולת לפנות בקלות לבעל מאגר (כגון בדוא"ל), גם אם אינך תושב ישראל.

4.2 חובות מכח התקנות

תקנות העיון שהוזכרו לעיל ביחס לזכות העיון, מסדירות גם את הפרוצדורה הכרוכה במימוש הזכות לתיקון מידע. בכלל זה נקבע כי נדרש מכתב רשום בפנייה למימוש הזכות, וכי מענה בחיוב לבקשה, כולל תיקון המידע אל מול כל מי שהועבר אליו המידע בשלש השנים שקדמו לתיקון או למחיקה (תקנה 7(א) לתקנות העיון).

על בעל השליטה להודיע על סירוב בתוך 30 יום, לראש הרשות יש אפשרות להאריך ב-15 יום נוספים. אי מתן מענה כמוהו כדחיית הבקשה (תקנה 7(ב)-(ג) לתקנות העיון). על סירוב לתיקון המידע ניתן להגיש ערעור לבית משפט השלום בתוך 30 יום, באזור שיפוט המאגר (תקנה 8).

למדיניות טכנולוגיה

תקנות הגישור יצרו חובה על בעל השליטה אשר נדרש לפעול באופן אקטיבי באמצעים ארגוניים, טכנולוגיים או אחרים, כדי להבטיח שהמידע ייוותר שלם, ברור ומעודכן (תקנה 5). בכך ההגנה על נושא מידע במאגרים עליהם חלות תקנות הגישור, מקיפה יותר.

4.3 סנקציות צפויות

החל מכניסת תיקון מס' 13 לתוקף, הפרת הוראות סעיף 14 והתקנות מכוחו יכולות להיות עילה לתביעה אזרחית עם פיצויים לדוגמה בסך 10,000 ₪ (סעיף 15א) ולהטלת עיצום כספי בגובה של 15,000 ₪ (סעיף 23ב). (סעיף 23ב).

גם על הפרת חובת שמירת עדכניות המידע מכח תקנות הגישור, ניתן להטיל עיצום כספי (סעיף 23ב) ופריטים (3)-(4) לחלק א' בתוספת הרביעית).

4.4 היבטים השוואתיים

ב-GDPR מוקנית הזכות לנושא המידע לבקש ממעבד המידע לתקן, ללא דיחוי, מידע לא מדויק לגביו, וזאת בהתחשב במטרות העיבוד. בנוסף, נושא המידע רשאי להשלים נתונים אישיים חלקיים (סעיף 16).

מעבר לדרישת העיתוי לביצוע מהיר של הבקשה ובאפשרות להוסיף מידע על הקיים, מכיר ההסדר בכך שישנן מטרות עיבוד לגיטימיות הדורשות שימור מידע שאינו עדכני, וזאת בשונה מהדין הישראלי שאינו מסייג את זכות התיקון.

ב-CCPA לצרכן עומדת הזכות לבקש לתקן מידע לא מדויק, וזאת בהתחשב באופי המידע ובמטרות העיבוד של המידע. על בעל העסק ליידע על זכותו של הצרכן לתקן את המידע, ולעשות מאמצים סבירים מבחינה מסחרית כדי לתקן את המידע כמבוקש (סעיף 1798.106). במובן זה ההסדר הקליפורני הולך עוד צעד נוסף להסדר האירופאי לטובת בעל השליטה, ומגביל את המאמצים שהוא נדרש לעשות לתיקון המידע רק לאלו שהם בגדר מאמצים סבירים מבחינה מסחרית.

5 - זכות / חובת המחיקה

5.1 חובות מכח החוק

בדין הישראלי, הזכות למחיקת מידע אינה עומדת בפני עצמה, והיא צמודה, לכאורה, לשתי זכויות אחרות –

1. הזכות לבקש מבעל המאגר למחוק מידע שאינו נכון, שלם, ברור או מעודכן, כחלק מזכות התיקון (סעיף 14);

למדיניות טכנולוגיה

2. הזכות לבקש מבעל מאגר מידע המשמש לדיוור ישיר, כי מידע המתייחס לבעל המאגר יימחק (סעיף 17), ובפרשנות של הרשות להגנת הפרטיות, יימחק מהרשימות לדיוור ישיר בלבד (קרי, שלא תהיה אליו פנייה חוזרת בדיוור ישיר).

5.2 חובות מכח התקנות

נושא מידע שמידע אודותיו מצוי במאגר שחלות עליו תקנות הגישור, רשאי לבקש את מחיקתו של המידע אודותיו מבעל השליטה, בכתב, בתנאי שמתקיים אחד מהתנאים הבאים (תקנה 3) -

(1) המידע מצוי במאגר בניגוד לדין;

(2) המידע אינו נחוץ עוד למטרות שלשמן נוצר, התקבל, נצבר או נאסף.

בדומה להסדר הקיים ב-GDPR, הזכות אינה מוחלטת ובעל השליטה יכול לסרב לבקשת מחיקה אם השימוש במידע הוא נחוץ ומידתי, והוא לצורך אחד מהבאים:

(1) מימוש חופש הביטוי, לרבות זכות הציבור לדעת;

(2) מילוי חובה חוקית או ביצוע סמכות על פי דין;

(3) הגנה על עניין ציבורי, לרבות למטרות ארכוב, מחקר מדעי או מחקר סטטיסטי;

(4) ניהול הליך משפטי או גביית חובות;

(5) מניעת הונאה, גנבה, או מניעת פעולות אחרות שעלולות להשפיע על דיוק המידע או מהימנותו;

(6) מימוש חובות הנובעות מהסכם בין-לאומי שממשלת ישראל היא צד לו.

במקום מחיקת המידע, בעל השליטה יכול לבצע "פעולות המבטיחות שלא יתאפשר, באמצעים סבירים, לזהות את נושא המידע."

נוסף על הזכות למחיקה, שהיא זכות עודפת משמעותית המוקנית לנושא המידע, תקנות הגישור גם מחילות חובה על בעל השליטה במאגר עליו חלות התקנות להגביל את החזקת המידע המזוהה רק כל עוד הוא נדרש, ולפעול באופן יזום על מנת למחוק מידע שאינו נדרש עוד (או להפוך אותו לאנונימי) (תקנה 4)

5.3 סנקציות צפויות

החל מכניסת תיקון מס' 13 לתוקף, הפרת הוראות סעיף 17 יכולות להיות עילה להטלת עיצום כספי בגובה של 15,000 ש"ח (סעיף 23כ(ב)).

גם על הפרת חובת מחיקת המידע אשר בתקנה 3 ו-4 לתקנות הגישור, ניתן להטיל עיצום כספי (סעיף 23כ(ט) ופריטים (1) ו-(2)), בהתאמה, המצויים הן בחלק א' והן בחלק ב' בתוספת הרביעית).

5.4 היבטים השוואתיים

ב-GDPR עיגנו את הזכות למחיקת מידע של נושא המידע, אותה על בעל השליטה לקיים ללא דיחוי (סעיף 17). ניתן לממש זכות זו במקום בו מתקיים אחד מהתנאים הבאים –

- (1) הנתונים אינם נחוצים עוד ביחס למטרות שהוגדרו;
- (2) נושא המידע חזר מהסכמתו, ואין בסיס משפטי אחר לעיבוד המידע;
- (3) נושא המידע מתנגד לעיבוד ואין עילות לגיטימיות מכריעות נוגדות;
- (4) המידע עובד שלא כדין;
- (5) קיימת מחויבות למחיקה מכח חקיקה;
- (6) המידע נאסף על קטינים.

נוסף על חובתו של מעבד המידע למחוק נתונים שבשליטתו עליו לנקוט באמצעים סבירים על מנת ליידע על בקשת המחיקה את הגורמים אליהם הועבר המידע. עם זאת, הזכות למחיקה אינה מוחלטת, ומעבד המידע רשאי לסרב למחיקה אם המידע נדרש לאחד מאלו -

- (1) מימוש חופש הביטוי;
- (2) עמידה בחובה משפטית המחייבת עיבוד מידע, או ביצוע משימה למען האינטרס הציבורי, או לצורך הפעלת סמכות רשמית;
- (3) עניין ציבורי בתחום בריאות הציבור;
- (4) למטרות ארכיון בעלות אינטרס ציבורי, או למטרות מחקר (מדעי, היסטורי או סטטיסטי), ככל שלא ניתן למחוק את המידע או עלולה לפגוע קות במטרות העיבוד;
- (5) לביסוס, מימוש או הגנה של תביעות משפטיות.

ב-CCPA זכות המחיקה מעוגנת בסעיף 1798.105. צרכן זכאי לבקש שיימחק מידע אודותיו, ובקשת המחיקה תועבר לכלל ספקי העסק וצדדי ג' אלא אם הדרישה לא פרופרציונלית. בעל העסק רשאי לשמר רשימה סודית שנועדה להבטיח את מימוש הזכות למחיקה. גם בהסדר הקליפורני נקבעו חריגים לזכות זו, ובעל העסק רשאי שלא למחוק את המידע אם המידע נדרש לשם אחת המטרות הבאות –

- (1) השלמת העסקה;
- (2) מילוי התנאים של אחריות בכתב או החזרת מוצר בהתאם לחוק;

- (3) אספקת מוצר או שירות שהתבקש על ידי הצרכן, שהצרכן צפה לקבלו באופן סביר, או שקיים בחוזה;
- (4) סיוע באבטחת מידע;
- (5) זיהוי ותיקון שגיאות הפוגעות בפונקציונליות של המוצר או השירות;
- (6) מימוש חופש הביטוי או זכות אחרת הקבועה בחוק;
- (7) ציות להוראות החוק, וצווים מכח החוק;
- (8) מחקר שהמידע בו נדרש, ובלבד שהצרכן נתן לכך הסכמתו מדעת;
- (9) שימושים פנימיים התואמים את ציפיות הצרכן.

6 - זכויות נוספות שאינן מצויות בחקיקה בישראל

נוסף על הזכויות המוקנות בחוק הישראלי, שני ההסדרים המובילים שסקרנו מקנים עוד זכויות לנושא המידע או חובות המוטלות על בעל השליטה, שרצוי לבחון אם לאמץ אותם גם בדין הישראלי.

- חזרה מהסכמה - זכות הצרכן לבטל את הסכמתו למכירה או לשיתוף של מידע (סעיף 1798.120 ל-CCPA). אמנם בדין הישראלי בו העוגן המרכזי לעיבוד מידע חוקי הוא הסכמה משתמע כי ניתן גם לחזור מהסכמה, עם זאת יש חשיבות לעגן זכות זו במפורש היות וחזרה מהסכמה אינה בהכרח טרוויאלית בכל סיטואציה.
- פרוצדורות הכרוכות במימוש זכויות נושא מידע – בשני ההסדרים הזרים ישנן הוראות פרוצדורליות שונות המחייבות את מעבד המידע ביחס לזכויות של נושא המידע. ב-GDPR הוראות אלו כוללות, לדוגמא, חובה להנגשת מידע ברור אודות הזכויות, דרישה למתן מענה תוך חודש עד חודשיים, מתן אפשרות למימוש הזכות ללא תשלום (ככלל) ועוד (סעיף 12 ל-GDPR). ב-CCPA ההוראות כוללות, לדוגמא, את החובה להעמיד (ככלל) שני דרכי פנייה למימוש הזכות לרבות טלפון חינם (אלא אם מדובר בעסק מקוון), חובת מענה תוך 45 יום והוראות נוספות (1798.130).
- חובת הודעה לצדדים שלישיים - מחויבות לפנות לצדדים שלישיים שהועבר אליהם מידע כאשר מתבקשת מחיקה או הגבלת שימוש (סעיף 19 ל-GDPR).
- הגבלת שימוש - הזכות להתנגד לעיבודי מידע מסוימים כגון במקום בו יש מחלוקת על חוקיות העיבוד, בעת שימוש במידע לצורך פרופיילינג, עיבוד לצרכי דיוור ישיר ועוד (סעיף 21 ל-GDPR), ובהסדר הקליפורני זכות הצרכן להגביל את השימוש במידע רגיש ואת חשיפתו (סעיף 1798.121 ל-CCPA).
- הזכות לא להיות נתון להחלטות המבוססות על עיבוד אוטומטי בלבד (סעיף 22 ל-GDPR).
- איסור אפלייה על רקע מימוש זכות - עסק לא יפלה צרכן משום שהצרכן מימש אחת מזכויותיו מכח החוק (1798.125).

Rothschild Boulevard 74-76, Tel Aviv-Yafo, 6521401

Offices: + 972 50 6217710

rdvash@techpolicy.org.il | www.techpolicy.org.il

7 – סיכום

מהמקובץ עולה בצורה ברורה הפערים בין הזכויות הנתונות לנושא מידע לפי הדין הישראלי לאלו המוקנות לו מכח ה-GDPR או ה-CCPA. הזכויות שנוספו לנושא מידע המצוי במאגר מידע הכפוף להוראות תקנות הגישור, שיפרו את מצבו של נושא המידע במאגרים אלו ואף שילבו חריגים המותאמים לסיטואציות מורכבות יותר. ועדיין, ניכר שלא נעשתה התמודדות מספקת עם המורכבות של מימוש זכויות אלו ביחס ליכולות ההולכות ומשתכללות (כגון שימוש במערכות לקבלת החלטות אוטומטיות), וזאת נוסף על העובדה כי הרחבת הזכויות אינה חלה על כלל המאגרים הכפופים לדין הישראלי.

אתגר זה יעמוד לפתחו של המחוקק הישראלי במיוחד עם הגברת האכיפה הצפויה עם כניסתו של תיקון 13 לתוקף – דבר שעלול להוביל התדיינות משפטיות שיידרשו לבחון את היכולות לממש זכויות אלו בעולם של עיבוד מידע אישי שהופך להיות מורכב יותר כל העת.